

Projekt TRUST BON - inwestycja w społecznie opłacalny efekt jest realizowany przez Konsorcjum: Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych (TISE SA), Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Stocznia i Związek Miast Polskich

Warszawa styczeń 2018 r.

TRUST BON - Inwestycja w społecznie opłacalny efekt

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „TRUST BON – Inwestycja w społecznie opłacalny efekt” realizujemy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Co warto wiedzieć o projekcie?

Patronem projektu jest Ministerstwo Rozwoju, które jesienią 2016 r. ogłosiło konkurs mający na celu przetestowanie tej nowej formy finansowania usług społecznych. W ramach konkursu wybrano Konsorcjum na wykonanie zadania, którego celem jest m.in. wypracowanie mechanizmu ekosystemu dla płatności dla rezultaty – obligacji społecznych. Projekt nosi nazwę TRUST BON – inwestycja w społecznie opłacalny efekt.

Projekt dotyczy obszaru opieki nad osobami zależnymi, które mogłyby funkcjonować we własnym środowisku dzięki skoordynowaniu mechanizmów wsparcia i opieki z zastosowaniem alternatywnych rozwiązań. Będą to działania w obszarze szeroko rozumianej dostępności usług opieki i wsparcia na rzecz osób zależnych, a zatem takich, które ze względu na:

- wiek (seniorzy, dzieci w wieku przedszkolnym),
- niepełnosprawność lub stan zdrowia,
- szczególne nagromadzenie problemów (w tym wynikających z uzależnienia),

nie są w stanie funkcjonować samodzielnie lub wyłącznie w oparciu o zasoby rodziny.

Obligacje społeczne w Polsce

Do tej pory mechanizm obligacji społecznych nie był jeszcze wykorzystany w Polsce. Projekt „TRUST BON” jest jednym z kilku projektów pilotażowych obligacji społecznych uruchomionych w tym roku. Prace nad nim prowadzi konsorcjum trzech organizacji: Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych SA (www.tise.pl), Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” (www.stocznia.org.pl) oraz Związek Miast Polskich (www.zmp.poznan.pl).

Jaki jest cel, harmonogram i zakres projektu?

Celem projektu TRUST BON jest wypracowanie koncepcji modelu obligacji społecznych i przetestowanie (w latach 2018-2021) jego działania u właścicieli problemów społecznych – w naszym przypadku w kilku Jednostkach Samorządu Terytorialnego (JST).

Obligacje społeczne realizowane w ramach naszego projektu będą dotyczyć wsparcia osób zależnych, w tym, w pierwszej kolejności dwóch grup:

- osób starszych;
- dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Wśród problemów, z którymi stykają się osoby starsze, a które mogłyby zostać rozwiązane za pomocą obligacji, konsorcjum projektu wskazuje m.in. na:

- deficyt specjalistycznych usług opiekuńczych, zwłaszcza na terenach wiejskich;
- samotność osób starszych, brak wsparcia ze strony rodziny;
- medykację opieki nad osobami starszymi, deficyt usług związanych z podtrzymywaniem niezależności i aktywności społecznej osób starszych;

- wypalenie, problemy zdrowotne opiekunów osób starszych (zarówno zawodowych, jak i nieformalnych).

Wśród problemów związanych z zagrożeniem dobrostanu dzieci:

- niewydolność wychowawcza rodziców;
- brak kandydatów na rodziców zastępczych (lub adopcyjnych) i wynikające z tego przepełnienie placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- niewydolność systemu wsparcia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą (problemy z prawem, brak pracy, problemy ze znalezieniem miejsca zamieszkania).

Kto na tym zyskuje?

Spółczesność – zyskuje pewność, że problem, który go dotyka zostanie rozwiązany w odmienny innowacyjny sposób przez kompetentną organizację.

Właściciel problemu (JST) – zyskuje pewność, że bierze udział w innowacyjnym mechanizmie, którego celem jest poprawne i skuteczne świadczenie usług społecznych z zachowaniem przejrzystości wydatkowania środków publicznych oraz płatności za rezultaty: zapłata nastąpi w momencie osiągnięcia zamierzonych i z góry ustalonych rezultatów. Krótko mówiąc samorząd określa problem społeczny, ustala wskaźniki rezultatu i budżet, który na to przeznaczają i nie martwi się ani o bieżącą płynność finansową działania, ani o monitorowanie Usługodawcy ani o ustalanie kontraktów między uczestnikami mechanizmu. To zapewnia Organizator.

Inwestorzy – dostają szansę na wzięcie udziału w społecznie ważnej interwencji, a w zamian za podjęcie ryzyka – na zwrot kapitału wraz z zyskiem.. Mechanizm może być szczególnie ciekawy dla inwestorów społecznych (np. fundacji korporacyjnych), którzy mogą zwielokrotnić swoje oddziaływanie (zainwestowane środki, przy pozytywnych rezultatach są im zwracane i mogą być ponownie wykorzystywane do rozwiązania innego problemu społecznego).

Usługodawcy – bo robią to, na czym się znają. Nie martwią się o płynność finansową, koncentrują się na osiągnięciu rezultatu, mogą swoje metody działania na bieżąco dostosowywać do potrzeb osób, z którymi pracują.

Kto może wziąć udział w projekcie?

Każda JST, która chce dołączyć do grona innowacyjnych samorządów i która szuka nowych, bardziej efektywnych sposobów rozwiązywania problemów społecznych.

Dlaczego warto wziąć udział w projekcie?

Obligacje społeczne to szansa na skuteczne rozwiązanie problemów i sposób na podniesienie jakości świadczonych usług społecznych.

Organizator mechanizmu *akceleratora obligacji społecznych* gwarantuje wszystkim stronom bezpieczny udział w pilotażowym, innowacyjnym przedsięwzięciu i zapewnia:

- udział w budowaniu porozumienia między samorządem i usługodawcą,
- pomoc w doprecyzowaniu obszaru społecznego, ustaleniu wskaźników rezultatów, określeniu terminu interwencji itp.;

- prawną stronę funkcjonowania mechanizmu – zgodność z obowiązującym prawem (określa założenia do umów i przygotowuje ostateczne dokumenty),
- prawną obsługę wszystkich porozumień i kontraktów oraz ich modyfikacji powstających w trakcie działania;
- wynegocjowanie warunków porozumienia między właścicielem problemu (np. samorządem) i usługodawcą;
- bieżący monitoring realizacji przez Usługodawcę ustalonych działań i reagowanie w sytuacjach kryzysowych;
- znalezienie inwestora (zapewniającego Usługodawcy zachowanie płynności finansowej w trakcie całego działania) i uzgodnienie z nim warunków inwestycji. ;
- udział zewnętrznego audytora;
- zarządzanie przepływami środków finansowych wewnątrz mechanizmu;
- zarządzanie wszystkimi innymi sprawami powstającymi w ramach mechanizmu między jego uczestnikami.

Projekt zakłada ograniczenie ryzyka inwestorów zaangażowanych w przedsięwzięcie, w szczególności w przypadku nieosiągnięcia rezultatu przez Usługodawcę. To znaczy, że na etapie testowania mechanizmu obligacji Organizator zapewnia znaczące obniżenie ryzyka po stronie inwestora. Jak więc widać, zdecydowana większość spraw operacyjnych będzie w zarządzaniu Organizatora.

Co umożliwi zastosowany mechanizm akceleratora?

- Osiągnięcie celu społecznego;
- Rozliczanie na bazie faktycznie osiągniętych efektów społecznych;
- Zachętę dla usługodawców do opracowywania i testowania innowacyjnych rozwiązań dla rozwiązywania problemów społecznych;
- Zaangażowanie finansowe oraz budowanie większej świadomości wśród inwestorów w ramach procesów rozwiązywania problemów społecznych;
- Pozwala właścicielom problemów na wypróbowanie niestosowanych dotąd rozwiązań minimalizując ich ryzyko;
- Buduje relacje – porozumienie - między instytucjami skupionymi wokół wyznaczonego celu społecznego : właściciel problemu (samorząd) – usługodawca - inwestor;
- Przyczynia się do zwiększenia efektywności prowadzonych działań i/lub obniżenia kosztów usług, co może oznaczać wypracowanie oszczędności po stronie właściciela problemu.

Czy nieosiągnięcie założonego rezultatu oznacza porażkę obligacji społecznych?

Nawet jeśli rezultat uzgodniony przez strony uczestniczące w przedsięwzięciu nie zostanie w pełni osiągnięty, to podjęte przez usługodawcę działania i tak mogą przynieść pozytywny efekt społeczny.

Na przykład: uzgodnionym rezultatem kilkuletniej pracy z 10 wychowankami domu dziecka miało być przygotowanie ich do zawodu i znalezienie trwałej pracy. Niestety, choć

usługodawca wszystkim wychowankom zapewnił stosowne wsparcie, udało mu się doprowadzić do trwałego zatrudnienia tylko 4 spośród 10 wychowanków. Efekt jego działań był zbyt mały, by uruchomić płatność dla inwestora, ale dzięki jego pracy 4 młodych ludzi znalazło pracę, a być może kolejne 4 osoby nabyły przydatnych kompetencji zawodowych. Bardzo możliwe, że już po terminie rozliczenia działania usługodawcy spowodują „odroczone w czasie” efekt polegający na znalezieniu pracy przez pozostałych wychowanków. **Na etapie konstruowania założeń interwencji kluczowe jest więc ustalenie realistycznych, osiągalnych - więc nie nazbyt ambitnych rezultatów.**

Jak szukamy partnerów do projektu?

Do skonstruowania obligacji potrzebujemy skupić wokół konkretnego problemu społecznego samorząd, usługodawcę i inwestora. Zaczynamy najczęściej od strony samorządowej, a usługodawcę będziemy rekrutować wspólnie z samorządem. Zakładamy, że w zdecydowanej większości będzie to organizacja pozarządowa, ale może być to też kilka podmiotów, które działając wspólnie, potrafią skutecznie rozwiązać dany problem.

Poszukiwanie inwestora to zadanie Organizatora.

Z grona samorządów, które wyrażą zainteresowanie udziałem w pilotażu wybierzemy od 3 do 5 JST, które wskażą problem społeczny możliwy do rozwiązania w naszym modelu, a do wybranego konkretnego problemu społecznego możliwe będzie przypisanie wskaźników rezultatu. Do projektu zaprosimy wybrane samorzady. Forma udziału JST w projekcie będzie doprecyzowana z Ministerstwem Rozwoju.

Jakie będą koszty po stronie samorządu?

Wysokość kosztów po stronie samorządu będzie zależeć wyłącznie od tego, ile zdecyduje się on przeznaczyć na realizację przedsięwzięcia. Finalna zapłata za osiągnięcie przez Usługodawcę założonego rezultatu nie może przekroczyć ustalonej przez JST kwoty.

Koszty dla samorządu są więc pochodną rodzaju i skali problemu społecznego, sposobu jego rozwiązania (czyli rodzaju usługi świadczonej przez Usługodawcę) oraz stopnia, w jakim zakładany rezultat zostanie faktycznie osiągnięty.

Czy można zaproponować swój pomysł na obligacje społeczne do zrealizowania w ramach projektu?

Każda JST może zgłosić swój pomysł, pod warunkiem że będzie mieścił się w obszarze opieki.

Co zrobić, żeby wziąć udział w projekcie?

Jednostka samorządu terytorialnego zainteresowana udziałem w projekcie powinna zgłosić się do biura Konsorcjum:

Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych TISE SA, Teresa Zagrodzka (teresa.zagrodzka@tise.pl, 502 394 775)

Katarzyna Pliszczyńska, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” (kpliszczynska@stocznia.org.pl, 667 145 915)

Związek Miast Polskich, Marek Wójcik, marek.wojcik@zmp.poznan.pl

W zgłoszeniu należy określić:

- problem społeczny;
- gotowość do podjęcia działań zakończonych podpisaniem listu intencyjnego.

Zgłoszenia przyjmujemy do 16 lutego 2018r.

Po otrzymaniu zgłoszenia od JST przedstawiciele Konsorcjum skontaktują się z JST celem oszacowania możliwości udziału JST w tym projekcie, m.in. pomogą w określeniu problemu społecznego, wstępnego wyznaczenia wskaźników osiągnięcia rezultatu stanowiącego podstawę do ostatecznej płatności.

Słownik:

Akcelerator – mechanizm zapewniający realizację przedsięwzięcia - rozwiązania określonego problemu społecznego. Jego podstawą jest płatność za rezultaty; mechanizm zakłada udział uczestników: właściciela problemu, usługodawcy i inwestora;

Obligacje społeczne – płatność za rezultaty w ramach przedsięwzięcia dotyczącego określonych usług społecznych z wyznaczonymi wskaźnikami osiągnięcia rezultatu, uzgodnionymi przez wszystkich uczestników akceleratora;

Organizator – instytucja powołana do zarządzania mechanizmem akceleratora;

Właściciel problemu - JST

Usługodawca – organizacja pozarządowa lub innym podmiot posiadający odpowiednie kompetencje i doświadczenie w realizacji usług społecznych;

Inwestor – instytucja (może być też osoba) zapewniająca bieżącą płynność finansową przedsięwzięcia;

Płatność za rezultaty – zapłata za wykonaną usługę dokonywana po osiągnięciu założonych i uzgodnionych wskaźników;

Audytor / ewaluator – instytucja oceniająca, czy założone wskaźniki rezultatu społecznego zostały osiągnięte;

Fundusz Mitygacji Ryzyka – fundusz ograniczający ryzyko finansowe inwestora w pilotażowym przedsięwzięciu w ramach projektu TRUST BON;

Przedsięwzięcie – działanie zmierzające do osiągnięcia założonych wskaźników rezultatu społecznego, realizowane przez Usługodawcę w ramach rozwiązywania problemu społecznego wyznaczonego przez JST;

Wskaźniki rezultatu – uzgodnione przez Właściciela problemu i Usługodawcę parametry liczbowe lub jakościowe potwierdzające osiągnięcie założonego rezultatu społecznego;

Projekt – TRUST BON – inwestycja w społecznie opłacalny efekt

Konsorcjum – realizatorzy projektu: TISE SA, Fundacja Stocznia i ZMP